

bedringshuset, saa vil man let se, at disse Værkers Udgivelse ikke vil blive meget let i Fremtiden. Det er altsaa det, som Lovforslaget paa dette Punkt fastsætter. Det er den Hovedsag jeg har imod Forslaget i fradenformelle Side, at det gjør Udgivelsen netop af den Art Bøger og Værker, som det er mest magtpaaliggende at faae ud, saa uhyre vanskelig derved, at det ikke nøies med at ramme Forfatteren, men tager Forlæggeren og Enhver, der deltager i Forhandlingen af et saadant Værk med. Dette er Noget, som er indlysende nok for Boghandlerens Bedkommende. Men ogsaa for et Dagblads Bedkommende vil det være klart, at med den Begrændsning, der er givet her i Lovforslaget, vil man ramme et Blad ganske anderledes haardt, end det nu er Tilfældet. Man vil ramme ikke blot et Blads Redaktion, men samtlige Forhandlere paa Udsalgsstederne, man vil kunne gribe et Blad en og samme Dag paa alle Punkter, hvor det forhandles. Nu er dette ganske vist ikke i den Grad indgribende i bort Land, som det vilde være i andre Lande, fordi Abonnementet spiller en Hovedrolle i de danske Blade, i Sammenligning med Haandsalget, men ogsaa her gjælder det, at i de senere Aar har Udviklingen ført med sig, at Haandsalget er af ikke ringe Betydning, for de allerfleste Blade. Der er i dette Dieblif Dagblade, der fortrinnsvis søge Publikum ved Haandsalg. Hvilken Betydning det kan have paa et saadant Blad, en og samme Morgen, at se alle sine Forhandlere satte fast, behøver jeg ikke at forklare, men Betydningen for Bogverdenen er endnu mere indlysende.

Naar en saadan Forringelse af Pressefrihedens almindelige Stilling her i Landet nu foreslaas, er der ogsaa Grund til at sige, hvorledes da Pressens Stilling her i Landet er i dette Dieblif. Det kan da ikke være tvivlsomt for Noget, at Pressen er faare uheldig stillet. Dette ligger først og fremmest dert — jeg skal ikke dvæle vidtløftigt derved, da det i og for sig er uundgaeligt — at den politiske Strid her i Landet har medført en Deling af Pressens Kræfter, saaledes at Pressen paa intet Punkt opræder som en samlet Magt, men tvertimod som to Magter, hvoraf den ene efter Evne søger at trykke den anden ned. Det er Noget, jeg som sagt ikke skal dvæle ved, det er de fattige Forhold, som for Diebliffet gjøre, at Pressen i Danmark ikke indtager den samme Stilling som i de fleste andre Lande, der staa paa samme Kulturtrin. Men der er et andet Træk, hvorunder ikke blot Pressen, men al Skribentvirksomhed her i Landet lider, og det er det, der ligger i et lille

Lands smaa Forhold. Det følger ganske simpelt af de tarvelige Forhold, hvorunder Landsvirksomheden i et saa lille Samfund som dette udfolder sig, at der i dette er haardere Villkaar for det, der er Nyt, for det har noget sig stærkt, for det, der staa i Strid med det, der en Gang er accepteret, end i et større. Det er naturligt, at i et saa lille Samfund, som dette ville de konervative Retninger altid være ovenpaa, ikke mindst paa Landslivets Omraade. Spidsborgerligheden vil altid være den herskende Evne i saa lille et Samfund. Men naar det er saa, er det dog ogsaa klart, at man har saa meget mere Grund til ikke at lægge Landsvirksomheden nye og ugrundede Indskrænkninger i Veien. Saaledes som Forholdene ere her i Landet i dette Dieblif, tror jeg, man vil være enig i at erkende, at der væsentlig kun er tre Slags Meninger, som det overhovedet er muligt at leve paa en anstændig Maade med her i Landet. Det gaar an her i Landet at have Høremening, det gaar an at have Venstremening, og det gaar indenfor visse snævre Grændser an at have socialdemokratiske Meninger. Det er det, som er tilladt her i Landet. Det er det, som er muligt, som kan lade sig gjøre; men vel at mærke, enhver Art af disse Meninger beskytter kun sin Mand indenfor et meget snævert begrændset Omraade. En Høremænd er sikker, han har tilstrækkelig Rigtighed for sine Høremening, saalænge han holder sig indenfor Ringen; men lad en Høremænd paa et enkelt Punkt, paa et enkelt Omraade, have Venstremening, saa vil det være en meget ubehagelig Stilling for den Mand her i Landet. Jeg veed næsten ikke, hvilken Ubehagelighed der bliver mest trykkende for ham, enten den Tilslutning, han faaer fra Venstre, eller den Modstand, han møder i Høire. Ganske paa samme Maade forholder det sig med de andre Partier, ligesaa vel Venstre som Socialdemokratiet, naar Noget der vil gjøre en Mening gjældende, som ikke er accepteret. Dette siger jeg ikke som en særlig Anke mod den Ordning, som er bleven den gjældende her i Danmark. Jeg tror, den har udfillet sig ganske naturlig, der ligger en vis Selvopholdelsesdrift dert; jeg tror, det har været nødvendigt for disse Meninger saaledes at klumpe sig sammen til gjenfærdig Beskyttelse og Bevarelse og Frelse, hvis de overhovedet vilde eksistere. Hvis det nemlig ikke var Tilfældet, hvis vi ikke havde faaet denne Deling af Meningerne her til Lands, hvad vilde saa Følgen blive? Følgen vilde blive den, at man ikke en Gang havde et Sted, hvor man kunne gaa hen og sige: Her gaar jeg